

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій
Кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук



ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інформаційних
технологій
Тетяна ГОБОРУЩЕНКО

2024 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Філософські проблеми наукового пізнання

Освітньо-професійна програма Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

Рівень вищої освіти магістр

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(и)	Петрук Наталія Кирилівна
Профайл викладача	https://philosophy.khmnu.edu.ua/sklad-kafedry/
E-mail викладача(ів)	Natalia.petruk@gmail.com
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Навчальний рік	2024-25
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=4843
Консультації	Очні: середа, 3-я пара, 4-507; п'ятниця, 3-я пара, 4-507; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЕКТС	Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	1	1	4,0	120	17	-	34	-	69	-	-	1	

Анотація навчальної дисципліни

Філософські проблеми наукового пізнання – це дисципліна, предметом якої є вивчення сутності наукового пізнання, його структури, функцій в системі людської діяльності, особливостей наукового знання, методології наукового дослідження. Важливою передумовою осягнення курсу є розуміння наукового знання в єдності з діяльністю суб'єкта і включення пізнання в соціокультурний контекст. Вивчення курсу «Філософські проблеми наукового пізнання» обумовлюється потребами теоретичної, філософської підготовки майбутніх магістрів, необхідністю формування аналітичного мислення фахівця, здійснення успішної професійної практичної діяльності, виконання завдань інноваційного характеру, застосування нового знання для вирішення проблемних професійних завдань у галузі автоматизації та приладобудування.

Мета дисципліни полягає в аналізі природи та особливостей наукового пізнання, в характеристиці пізнавальних процедур і методів, які забезпечують продукування нового знання, у використанні його при підготовці конкурентоздатних фахівців, які володіють загальнокультурними та професійними компетентностями у галузі автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій.

Пререквізити

Кореквізити – методологія та організація наукових досліджень, англійська мова за професійним спрямуванням.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному теоретичному рівні.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Програмні результати навчання:

ПРН3. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, а також критичне осмислення сучасних проблем у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій для розв'язування складних задач професійної діяльності.

ПРН4. Застосовувати сучасні підходи і методи моделювання та оптимізації для дослідження та створення ефективних систем автоматизації складними технологічними та організаційно-технічними об'єктами.

ПРН7. Аналізувати виробничо-технічні системи у певній галузі діяльності як об'єкти автоматизації і визначати стратегію їх автоматизації та цифрової трансформації.

ПРН11. Дотримуватись норм академічної доброчесності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності, комерціалізації результатів науково-дослідної, винахідницької та проєктної діяльності.

ПРН12. Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.

Предмет дисципліни – природа пізнання, сутність наукового знання, його місце в системі культури і комунікації, наука як особливий спосіб пізнання світу.

Завдання дисципліни. Формування загальних та спеціальних компетентностей щодо розуміння наукового пізнання як вияву людської діяльності; розуміння сутності та особливостей наукового знання; характеристика емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання; аналіз методології наукового дослідження; розгляд основних епістемологічних концепцій в сучасній науці; окреслення особливостей гуманітарного пізнання та його взаємодії з технічним; аналіз наукового пізнання з урахуванням ціннісного та культурного контексту; формування здатності застосовувати філософську методологію в конкретно-науковому пізнанні (у галузі автоматизації та приладобудування).

Очікувані результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен *досліджувати* шляхи формування наукових знань в інформаційному суспільстві; *характеризувати* структуру та рівні наукового пізнання; вільно *оперувати* методами, прийомами та засобами наукового пізнання; *аналізувати* наукові проблеми з урахуванням ціннісних та моральних норм; критично *осмислювати* інформацію про наслідки впливу науки й техніки на стан людини і сучасної цивілізації; *застосовувати* отримані знання при вирішенні професійних завдань у галузі автоматизації та приладобудування.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання.

Таблиця 3 – Тематичний план дисципліни

№	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Філософія пізнання	Філософія пізнання. 1. Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. 2. Наука як специфічна форма пізнання 3. Позитивізм і методологічне обґрунтування наукового пізнання.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	5	[1, с. 5-12], [2, с. 10-30], [3, с. 3-10], [4, с. 3-8].
2		Філософія пізнання. 1. Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. 2. Наука як специфічна форма пізнання 3. Позитивізм і	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного	4	[1, с. 5-12], [2, с. 10-30], [3, с. 3-10], [4, с. 3-8].

		методологічне обґрунтування наукового пізнання.	середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №2.		
3	Особливості наукового пізнання. Наукове знання	Особливості наукового пізнання. Наукове знання. 1. Наукове пізнання як форма людської діяльності. 2. Сутність наукового знання. Знання та інформація. 3. Функції наукового знання. 4. Природниче, технічне, гуманітарне знання.	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2.Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного	4	[1, с. 99-132], [4, с. 10-30], [5, с. 110-161], [3, с. 15-35]
4		Особливості наукового пізнання. Наукове знання. 1. Наукове пізнання як форма людської діяльності. 2. Сутність знання. Знання та інформація. 3. Функції наукового знання. 4. Природниче, технічне, гуманітарне знання.	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2.Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища 3. Підготовка до семінарського заняття № 3	4	[1, с. 99-132], [4, с. 10-30], [5, с. 110-161], [3, с. 15-35]
5	Генеza наукового пізнання: історичний аспект	Генеza наукового пізнання: історичний аспект. 1. Донаукове знання і стихійно-емпіричне пізнання. 2. Наукове знання в культурі античності, середньовіччя та доби Відродження. 3. Наукова революція XVII ст. і становлення класичної науки. 4. Наукове пізнання і сучасне розуміння світу.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 99-132], [5, с. 161-191], [4].
6		Генеza наукового пізнання: історичний аспект 1. Донаукове знання і стихійно-емпіричне пізнання. 2. Наукове знання в культурі античності, середньовіччя та доби Відродження. 3. Наукова революція XVII ст. і становлення класичної науки. 4. Наукове пізнання і сучасне розуміння світу.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №.4	4	[1, с. 99-132], [5, с. 161-191], [4].
7	Рівні наукового пізнання	Рівні наукового пізнання. 1. Чуттєве і раціональне пізнання 2. Емпіричний рівень	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2.Вивчення матеріалу	4	[1, с. 137-170], [3, с. 35-47], [4, с. 28-40], [5, с. 196-248]

		пізнання. 3. Теоретичний рівень пізнання. 4. Форми наукового пізнання	за підручниками. Використання модульного середовища.		
8		Рівні наукового пізнання 1. Чуттєве і раціональне пізнання 2. Емпіричний рівень пізнання. 3. Теоретичний рівень пізнання. 4. Форми наукового пізнання.	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2.Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття № 5	4	[1, с. 137-170], [3, с. 35-47], [4, с. 28-40], [5, с. 196-248]
9	Методи і прийоми дослідження.	Методи і прийоми дослідження. 1. Поняття методології. 2. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні 3. Методи емпіричного пізнання. 4. Методи теоретичного пізнання. 5. Загальнологічні методи пізнання.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 142-150], [3, с. 36-40], [4, с. 43-50], [5, с. 196-248].
10		Методи і прийоми дослідження. 1. Поняття методології. 2. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні 3. Методи емпіричного пізнання. 4. Методи теоретичного пізнання. 5. Загальнологічні методи пізнання.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття № 6.	4	[1, с. 142-150], [3, с. 36-40], [4, с. 43-50], [5, с. 196-248].
11	Динаміка науки, теоретичні моделі розвитку науки.	Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку науки 1. Діалектико-матеріалістична модель розвитку науки. 2. Критичний раціоналізм К. Поппера. 3. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна 4. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса. 5. Сучасне наукове пізнання і проблема наступності наукових знань.	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2.Вивчення матеріалу за підручниками.	4	[1, с. 51-64], [3, с. 35-50], [5, с. 185-200].
12		Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку науки. 1.Діалектико-матеріалістична модель	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2.Вивчення матеріалу за підручниками.	4	[1, с. 51-64], [3, с. 35-50], [5, с. 185-200].

		розвитку науки. 2. Критичний раціоналізм К. Поп пера. 3. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна 4. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса. 5. Сучасне наукове пізнання і проблема наступності наукових знань.	3. Підготовка до семінарського заняття № 7		
13	Сучасні концепції наукового пізнання	Сучасні концепції наукового пізнання. 1. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку. 2. Глобальний еволюціонізм у системі сучасного наукового знання 3. Міждисциплінарний синтез знань у науковому дослідженні.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 179-200], [2, с. 150-250], [5, с. 370-420].
14		Сучасні концепції наукового пізнання. 1. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку. 2. Глобальний еволюціонізм у системі сучасного наукового знання 3. Міждисциплінарний синтез знань у науковому дослідженні.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття № 8.	4	[1, с. 179-200], [2, с. 150-250], [5, с. 370-420].
15	Наукове пізнання і цінності.	Наукове пізнання і цінності. 1. Пізнання і цінності: співвідношення істинності та цінності. 2. Взаємозв'язок наукового пізнання та соціальних цінностей 3. Ціннісно-нормативні структури наукового пізнання. 4. Ціннісні виміри інформаційних технологій.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 231-247], [2, с. 300-350], [3, с. 90-100], [5, с. 350-390].
16		Наукове пізнання і цінності. 1. Пізнання і цінності: співвідношення істинності та цінності. 2. Взаємозв'язок наукового пізнання та соціальних цінностей. 3. Ціннісно-нормативні структури наукового пізнання. 4. Ціннісні виміри інформаційних технологій.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття № 9.	4	[1, с. 231-247], [2, с. 300-350], [3, с. 90-100], [5, с. 350-390].
17	Наукове пізнання в системі культури	Наукове пізнання в системі культури.	1. Опрацювання лекційного матеріалу	4	[2, с. 50-100], [3, с. 26-40], [4, с.

		1. Вплив культурно-історичних факторів на розвиток наукового пізнання. 2. Наукове пізнання й інші феномени культури. 3. Наукове пізнання і цінності техногенної цивілізації.	теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підсумкове тестування		70-80], [5, с. 30-50].
--	--	--	--	--	------------------------

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, індивідуальні завдання виконувати відповідно з графіком. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. При написанні наукового реферату з дисципліни студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати відповідну роботу за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; творчий підхід до поставлених завдань засвідчується через написання наукового реферату. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати проблемні завдання; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання аспірантів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота									Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль
Семінарські заняття									Тестовий контроль:	Іспит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	Т 1-9	
ВК: 0,4									0,2	0,4

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1-7	8-10	11-16	17-20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

7. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Мета, завдання і зміст курсу «Філософські проблеми наукового пізнання».
2. Філософія пізнання як галузь філософії.
3. Взаємодія наукового і філософського знання.
4. Позитивізм. Концепція наукового пізнання в «першому» позитивізмі.
5. Емпіріокритицизм (другий позитивізм). Проблема філософського обґрунтування пізнання.
6. Неопозитивістська методологія наукового пізнання. Принцип верифікації.
7. Моделі розвитку науки в сучасній філософії.
8. Концепція зростання знань К. Поппера.
9. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна. Поняття парадигми.
10. Концепція науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.
11. “Анархістська епістемологія” П. Феєрабенда.
12. Проблема наступності наукових знань (Дж. Голтон, М. Полані, С. Тулмін).
13. Сутність пізнання: пізнання як відображення.
14. Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. Особливості наукового пізнання.
15. Сутність знання. Знання та інформація.
16. Класифікація форм знання. Наукове знання.
17. Функції наукового знання.
18. Чуттєве і раціональне пізнання. Емпіризм та раціоналізм.
19. Роль інтуїції в науковому пізнанні.
20. Емпіричний рівень наукового пізнання.
21. Теоретичний рівень наукового пізнання.
22. Стратегії наукового дослідження в постнекласичній науці.
23. Наука як форма наукового пізнання.
24. Суб’єкт, об’єкт і предмет пізнання.
25. Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки.
26. Наукове знання в античній культурі.
27. Наукове мислення і середньовічна картина світу.
28. Філософське та наукове знання в добу Відродження.
29. Наукова революція XVI - XVII ст. і зміна уявлень про наукове пізнання.
30. Загальнологічні методи наукового пізнання.
31. Наукова революція кінця XIX - початку XX ст. і особливості наукового пізнання.
37. Наукове знання, його особливості.
32. Наукове пізнання як соціокультурний феномен.
33. Форми наукового пізнання.
34. Особливості соціально-гуманітарного пізнання.
35. Методологія гуманітарного пізнання.
36. Проблема розуміння та інтерпретації тексту в герменевтиці.
37. Філософське поняття методології.
38. Поняття наукового методу та його значення для науки.

39. Наукове пізнання, стиль наукового мислення та його конкретно-історична специфіка.
40. Методи емпіричного і теоретичного дослідження, їх відмінність і зв'язок.
41. Особливості гіпотетико-дедуктивного методу дослідження.
42. Наукові методи емпіричного дослідження.
43. Значення експерименту в науковій діяльності.
44. Наукові методи теоретичного дослідження.
45. Сучасна методологія наукового пізнання.
46. Абстрагування, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний метод у науковому дослідженні.
48. Гіпотеза як форма теоретичного знання.
49. Аналіз і синтез.
50. Індукція і дедукція.
51. Аналогія, моделювання.
52. Пізнання і цінності.
53. Істинність і цінність. Наукові і соціальні цінності.
54. Сцієнтизм і антисцієнтизм про місце наукового пізнання в культурі.
55. Етика науки. Нормативні основи науки.
56. Наукове пізнання як феномен культури.
57. Класифікація методів наукового пізнання.
58. Наукове пізнання і релігія, філософія і право.
59. Наукове пізнання і сучасний глобалізований світ.
60. Проблема, факт як форми наукового пізнання.
61. Теорія. Концепція. Ідея.
62. Роль математики у розвитку сучасної науки. Побудова математизованих теорій і наукове пізнання.
63. Специфіка технічного, гуманітарного і природничого пізнання.
64. Методологія гуманітарного пізнання.
65. Зміна уявлень про наукове пізнання в інформаційному суспільстві.
66. Філософія як рефлексія над науковим пізнанням.
67. Інформатизація соціального простору й інформаційні технології.
68. Когнітивні та соціальні цінності: взаємодія та пріоритети в пізнанні.
69. Сучасні інформаційні технології і сучасний світ: гуманістичної свідомості як вимога сучасності.
70. Вплив інформаційних технологій на розвиток науки.
71. Наукове пізнання в системі культури. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання.
72. Моделювання як науковий метод. Математичне моделювання.
73. Мережеві технології та їх роль у житті суспільства.
74. Інноваційні технології й активізація дослідницько-інноваційної діяльності.
75. Логічні засади і методологія дослідницько-інноваційної діяльності.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Філософські проблеми наукового пізнання» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри видано:

1. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник. – Хмельницький: ХНУ, 2018. – 271 с.
2. Філософські проблеми наукового пізнання: методичні вказівки до семінарських занять для студентів комп'ютерних та радіотехнічних спеціальностей (освітній рівень – магістр) / Н.К. Петрук, О.В. Гапченко, В.М. Гоцуляк, А.В. Левченко. – Хмельницький: ХНУ, 2019. – 26 с.
3. Філософські проблеми наукового пізнання: методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету інформаційних технологій / Петрук Н.К., Гапченко О.В., Гоцуляк В.М., Мудраков В.В., Лютко Н.В. (електр. вид.). - Хмельницький, 2022.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO / за наук. ред.: В.П. Мельник, А. С. Синиця. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 568 с.
2. Добронравова І.С. Практична філософія постнекласичної науки про наукову істину та людську свободу // Філософія освіти. 2014. № 2. С. 224–234.
3. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія і методологія науки: підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2008. 223 с.

4. Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня філософія науки. - Київ: Логос. 2009. 243 с.
5. Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка. – Львів: вид.центр ЛНУ, 2010. 582 с.
6. Мельник В., Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки: підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
6. Палагнюк М. М. Філософські проблеми наукового пізнання : конспект лекцій. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 81 с.
7. Петрук Н.К. Гуманітарна освіта в глобальному світі. Філософсько-гуманітарні читання. Вип.3. Дніпропетровськ, 2016. С.38-44.
8. Петрук Н.К. Комунікативні засади існування наукового товариства // Вісник Чернівецького університету. Зб. наук. праць. 2011. Вип. 541-542. С.79-82.
9. Петрук Н.К., Гапченко О.В. Етичні виміри наукової діяльності // Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. Вип.35. С.39-43.
10. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник. – Хмельницький: ХНУ, 2018. 271 с.
11. Ратніков В. С. Історія та філософія науки. Хрестоматія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ш-ГУ рівнів акредитації. - Вінниця: Нова Книга, 2009. 411 с.
12. Рубанець О. Філософські проблеми наукового пізнання. – Суми: Університетська книга, 2019. 229 с.
13. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник.– Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2011. 103 с.
14. Філософія науки: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Л. В. Фірсова [та ін.]; - Харків: ППВ "Нове слово", 2003. 335 с.
15. Філософія науки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Афанасєва [та ін.]. - Мелітополь: Люкс, 2011. 207 с.
16. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. — Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
17. Штанько В.І. Філософія і методологія науки: навч. пос. – Харків: ХНУРЕ, 2017. 177 с.
18. Ashton Z. & Mizrahi M. Show Me the Argument: Empirically Testing the Armchair Philosophy Picture // *Metaphilosophy*. 2018. 49 (1-2). P. 58-70.
19. Ladyman J. *Understanding Philosophy of Science*. – London; New York: Routledge, 2002. 290 p.
20. Ludwig D. Hysteria, Race, and Phlogiston. A Model of Ontological Elimination in the Human Sciences // *Studies in History and Philosophy of Science Part. p.23-35*.
21. Mizrahi M. The History of Science as a Graveyard of Theories: A Philosophers' Myth? // *International Studies in the Philosophy of Science*. 2016. 30 (3). p.263-278.
22. Saatsi J. Historical Inductions, Old and New // *Synthese*. 2015. p.1-15.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Електронний університет:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань).
2. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=4843>
3. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php